

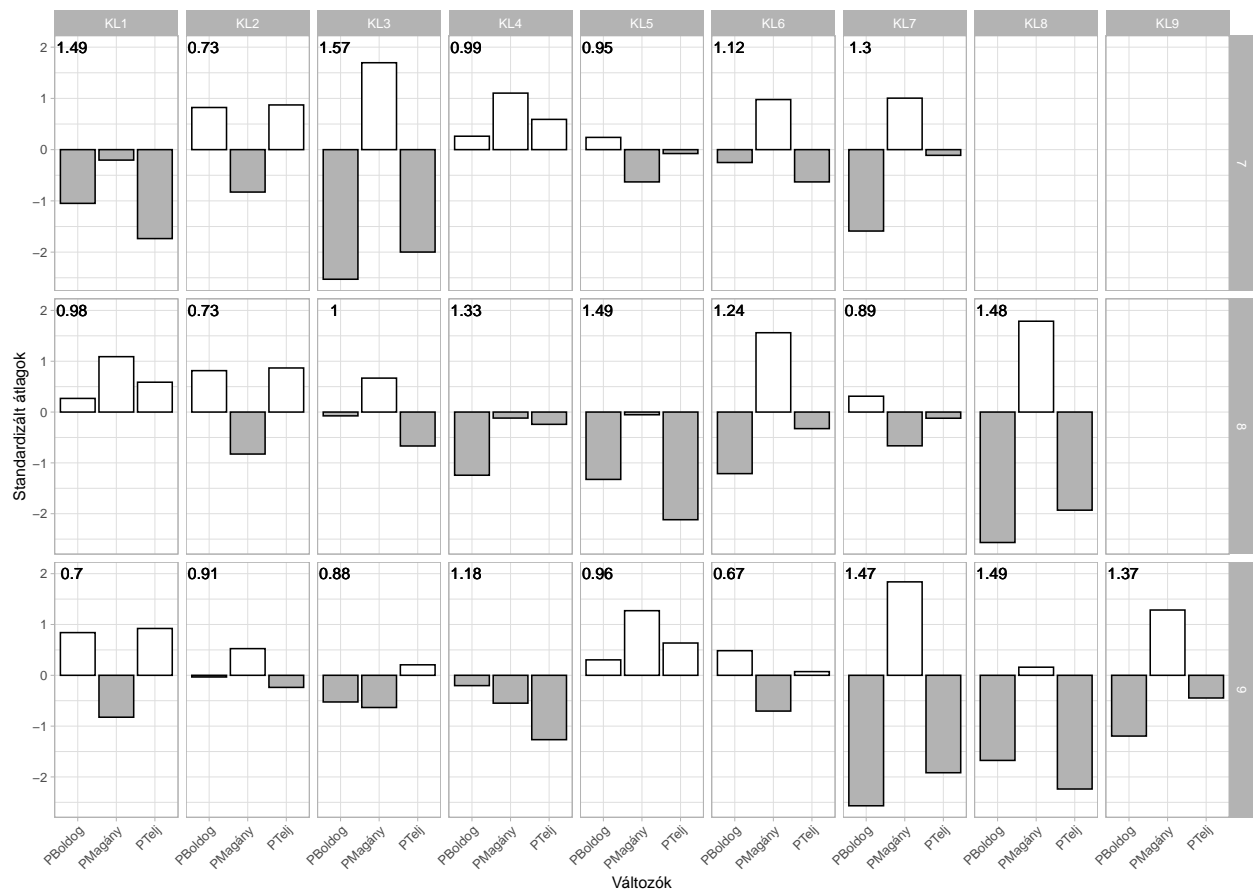
Házi feladatok megoldása 9.

k-középpontú klaszteranalízis R-ben

Smahajcsik-Szabó Tamás, M9IJYM

1. Végezz k-közép elemzést R-ben a PTELJ, Pboldog, Pmagány input változókkal, outlier kiszűréssel, standardizálással k = 7 és 9 között!

A k-közép elemzéseket 5 kezdeti centroid struktúrával, maximális 20 iterációval végeztem (MacQueen-féle algoritmussal). Az eredményekről az alábbi áttekintő ábra tájékoztat. A képződött klaszterek standard átlagait, és a homogenitási együtthatókat is feltüntettem.

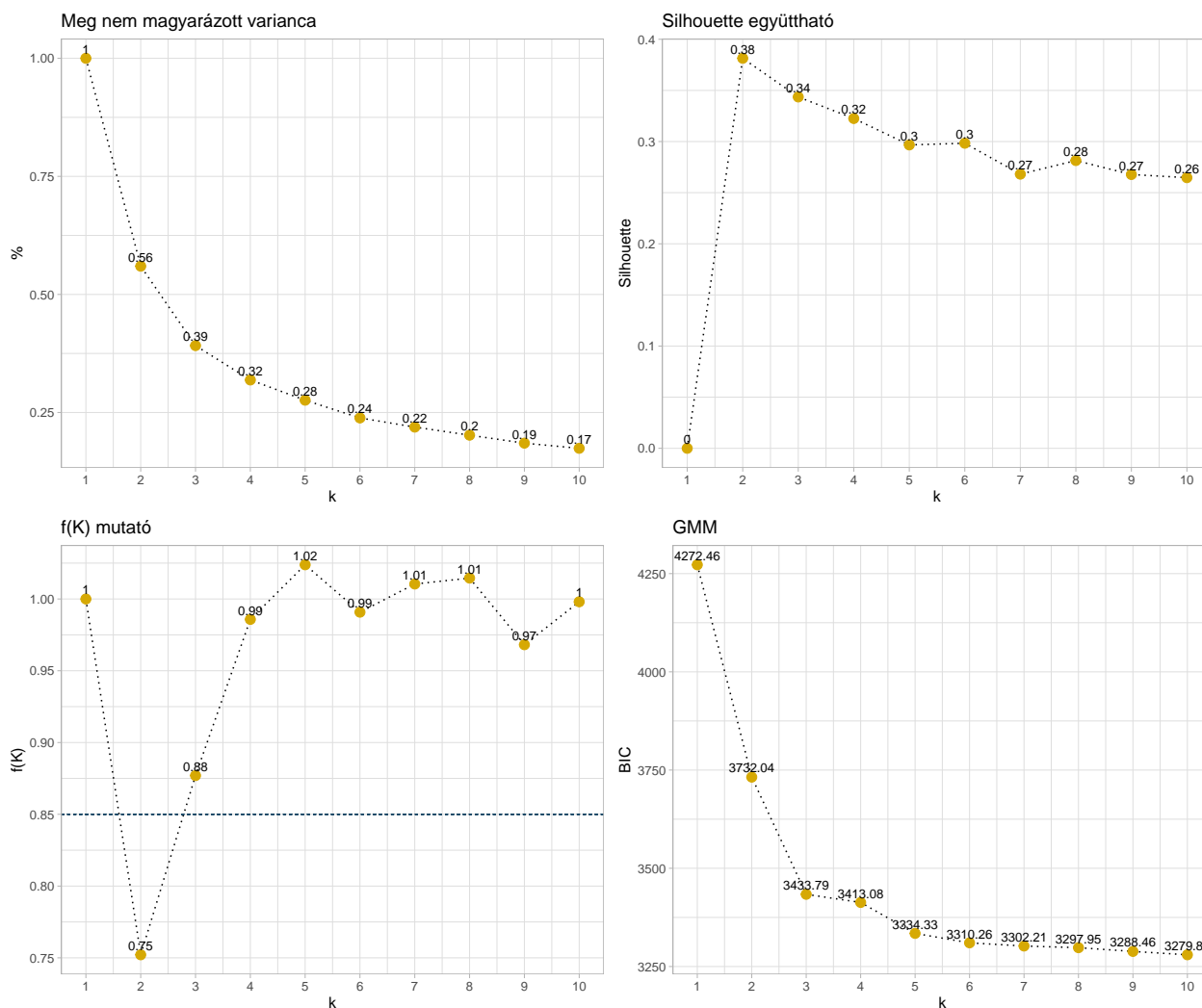

Felbontás a klaszterek (KL) és k alapján

1.ábra A klaszterstruktúra áttekintése

2. Hány klaszteres megoldás tűnik a legjobbnak az 1. feladat változói esetében a 6.4.1. alpontban leírt R-beli módszerek alapján (vö. 6.6-6.10. ábrák)?

A fenti ábra kedvezőtlenebb homogenitási indexeivel összhangban, a $k=7$ és $k=9$ közötti megoldás nem optimális a segítő ábrák alapján sem.

2. ábra: Segítő ábrák

A meg nem magyarázott variancia könyökábrája (bal felül), illetve a Silhouette együttható (jobb felül) egy $k=2$ megoldás fölényét erősíti a $k = 7, 8$ illetve 9 megoldásokkal szemben. Az $f(K)$ mutató (bal alul) a $k=2$ megoldást emeli ki, $k=2$ -nél ereszkedik $f(k)$ értéke a 0.85 küszöb alá. A $k=7$ és $k=9$ megoldások közül a $k=9$ esetén kedvezőbb kissé a mutató, de mindegyikre nézve suboptimális a jelzés. GMM függvényrel tesztelve az adatokat a BIC értéke egyaránt alacsony $k=7$ és $k=9$ között, de egyrészt nem optimális a BIC ezen struktúrák mellett, másrészt minden más segítő ábra a $k=7, 8$ vagy 9 megoldások nem kielégítő voltát erősíti.

3. Mentsd el az 1. feladat klaszterváltozóit $k = 7$ és 9 között, tedd át ROPstatba és számítsd ki a Validálás modullal a főbb QC mutatókat! Melyik klaszterszám megoldása tűnik a legjobbnak?

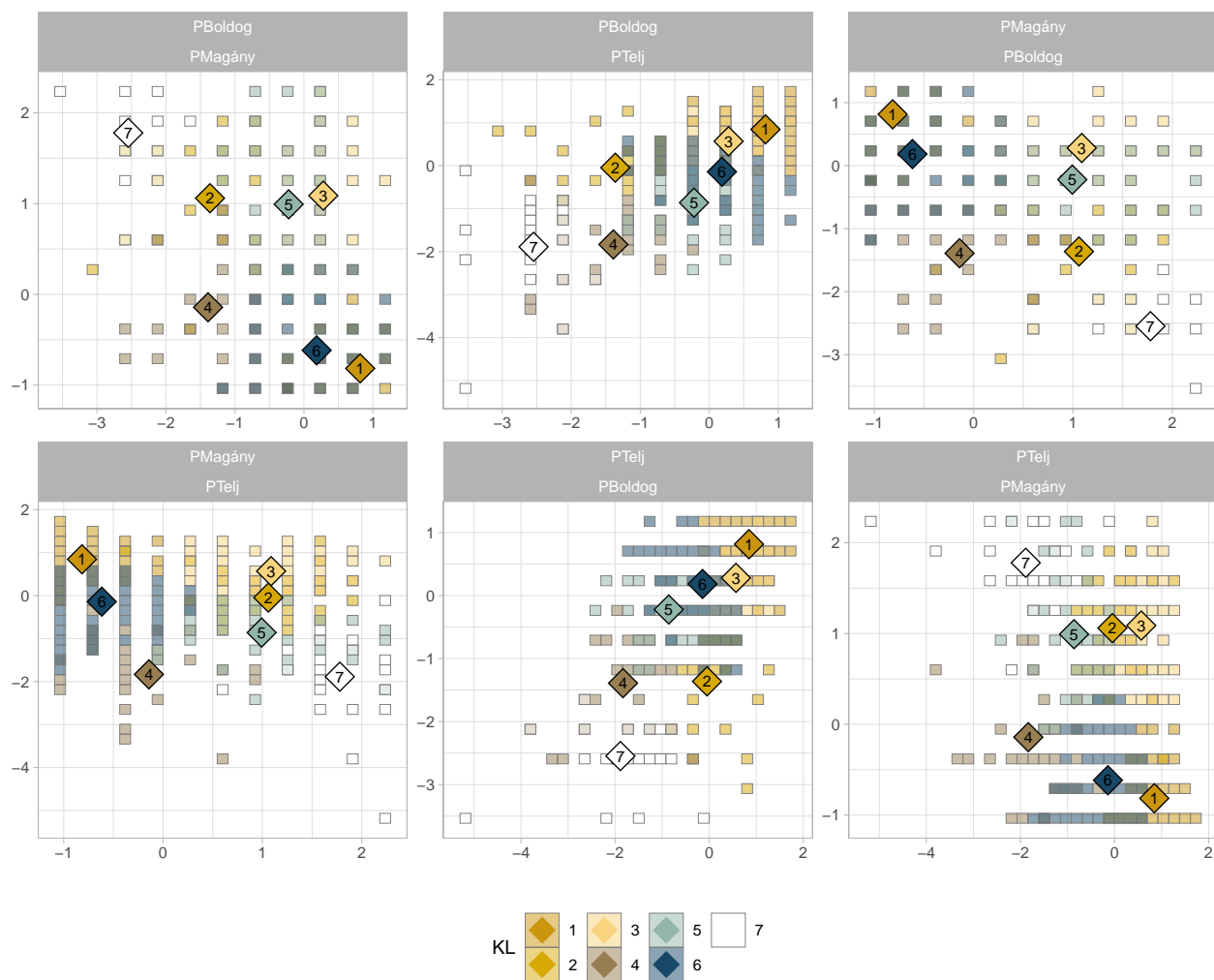
A *Validálás* modullal végzett számítások eredményét az alábbi táblázat összegzi.

EESS%	Pontbisz	XBmod	Sil.eh.	HCatlag	CLdelta	GDI24	HCmin-HCmax	k
78.39	0.355	0.494	0.661	0.440	0.893	0.384	0.21-1.11	7
79.75	0.347	0.518	0.659	0.413	0.894	0.412	0.21-1.02	8
81.34	0.313	0.353	0.639	0.382	0.875	0.283	0.18-1.01	9

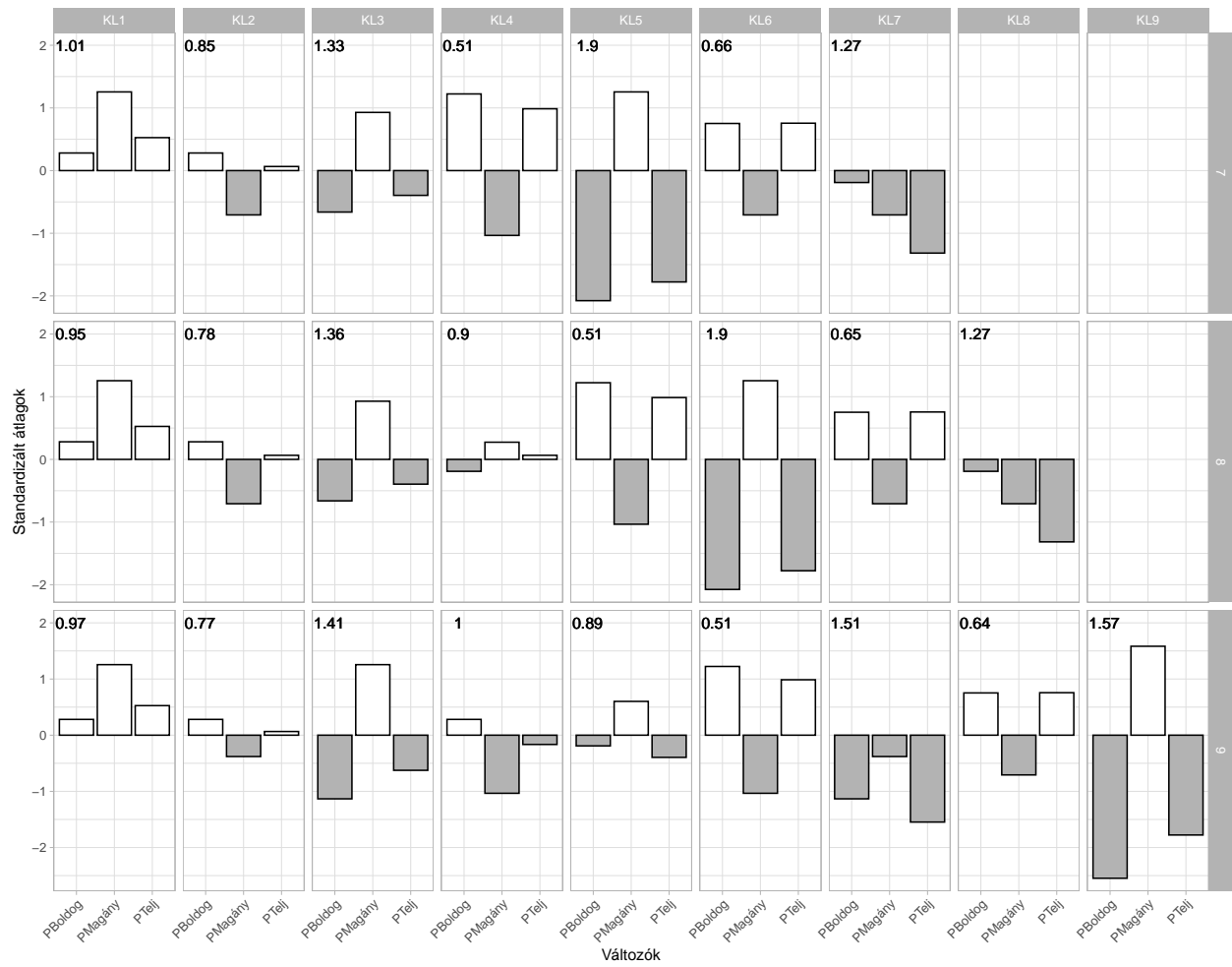
1.táblázat Klaszterstruktúra validitás mérése ROPStattal, k -középpontú klaszterelemzéshez

A magyarázott variancia (EESS%) növekszik k értékének emelkedésével, de nem láthatunk kiugró javulást. A Pontbiszeriális együtttható értéke csökken, a klaszterszám emelkedésével. Optimális szintjét $k=7$ -nél éri el. $k=9$ esetén nemcsak a PB-index, de a módosított Xien Beni mutató is kedvezőtlen, 0.353 értéket vesz fel, legjobb $k=8$ esetén. A Silhouette index mindegyik megoldás esetén kedvező, $k=7$ -nél tetőzik, majd folyamatosan csökken. A CLdelta $k=8$ esetén a legjobb a három struktúra közül, elfogadható szinten. A HCÁtlag természetesen csökken k emelkedésével. A GDI24 index mindegyik megoldás esetén kedvezőtlen struktúrát jelez.

Mindezek alapján a $k=7$ vagy $k=8$ struktúra tűnik megfelelőnek. A hét klaszteres megoldást erősíti az is, hogy egy egyedi *clustering_plot* nevű R függvényem, mely a **clusterCrit** csomag *IntCriterion*, illetve *BestCriterion* függvényei segítségével k különböző értékei mentén teszteli az adott R csomag adta tetszőleges illeszkedési mutatókat, és a *BestCriterion* függvény adta szavazatokat gyűjtve, numerikusan kifejezi, mely k lehet a legmegfelelőbb. Az összes (42) illeszkedési mutatót bevonva a hét klaszteres megoldás tűnik megfelelőnek. Az eredményt a függvény adta ábrával foglalom össze alább.

4. Végezz k-medoid elemzést R-ben a PTELJ, Pboldog, Pmagány input változókkal, outlier kiszűréssel, standardizálással k = 7 és 9 között!

Bontás klaszterek [fels. szempont] és k értéke [jobb szempont] szerint
A számértékek a homogenitási együttható (HC) mutatói

5. Mentsd el a 4. feladat klaszterváltozóit $k = 7$ és 9 között, tedd át ROPstatba és számítsd ki a Validálás modullal a főbb QC mutatókat! Melyik klaszterszám megoldása tűnik a legjobbnak?

EESS%	Pontbisz	XBmod	Sil.eh.	HCátlag	CLdelta	GDI24	HCmin-HCmax	k
76.32	0.298	-0.404	0.583	0.480	0.815	0.095	0.12-1.48	7
77.88	0.279	-0.375	0.571	0.450	0.812	0.093	0.12-1.48	8
80.08	0.270	-0.300	0.567	0.407	0.823	0.125	0.12-1.11	9

2.táblázat Klaszterstruktúra validitás mérése ROPStattal, k-medoid klaszterelemzéshez

A magyarázott variancia (EESS%) növekszik k értékének emelkedésével, de nem láthatunk kiugró javulást. A Pontbiszeriális mutatók értéke kedvezőtlen, $k=7$ esetén még az elfogadható 0.3 szint alatt, de azt nagyon megközelítő értéket látunk. A módosított Xien Beni mutatók nem mutatnak jó illeszkedést. A Silhouette index a $k=7$ esetén jelzi a legjobb illeszkedést 0.583 értékkel. A CLdelta $k=8$ esetén a legjobb a három struktúra közül, elfogadható szinten (0.823), mögötte a $k=7$ struktúra áll. A HCÁtlag természetesen csökken k emelkedésével. A GDI24 index mindegyik megoldás esetén kedvezőtlen struktúrát jelez. Felvethető a medoidok érvényességének alacsony szintje az adott adatokon.

Mindezek alapján a $k=7$ struktúra tűnik a legjobbnak a háromból.

